Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

813 Arbeidsrett

25.05.04

Tid:	09.00-13.00
Målform:	Bokmål/nynorsk
Sidetal:	7 (inkl. framside)
Hjelpemiddel:	Lovsamling, forskrifter og kopier av lover og forskrifter (utskrift fra Lovdata).
Merknader:	Kandidatene skal svare på alle spørsmål Svarene skal grunngis Det skal vises til aktuelle lovbestemmelser
Vedlegg:	Ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på lister med kandidatnummer, lagt i hyllene ved eksamensoppslagstavla, eller du kan gå inn på Arena høgskole – da trenger du heller ikke kandidatnummeret.

EKSAMEN VÅR 2004
813 ARBEIDSRETT

Bokmål

DEL I

Marte Kirkerud er 57 år gammel og ble ansatt i selskapet Anleggsmaskiner AS i 1969 som telexoperatør. Hun har siden arbeidet som sekretær, i resepsjonen/sentralbordet og med fakturering. Arbeidet har de siste 10 årene vært delt mellom resepsjons/sentralbordtjeneste (80%) og faktureringsarbeid på oljelaboratoriet (20%). Hennes formelle bakgrunn er 3-årig handelsskole.

Selskapet Anleggsmaskiner AS har hovedkontor i Oslo og en rekke avdelingskontorer rundt i landet. Det selger nye og brukte anleggsmaskiner og foretar service og delesalg knyttet til solgte maskiner. Selskapet har om lag 180 ansatte i Norge, hvorav 100 arbeider på hovedkontoret. Det har nære forbindelser med et svensk selskap i samme konsern.

Anleggsmaskiner AS hadde i 2001 et overskudd på 13 millioner, hvilket utgjorde omtrent 2% av omsetning. I 2002 var overskuddet 10 millioner. Under arbeidet med budsjettet for 2003 utover sommeren og høsten 2002, ble det klart at selskapets eiere forventet bedre avkastning på innskutt kapital. En rekke forslag til kostnadsbesparende tiltak ble vurdert, hvorav opprettelse av et felles telefonsystem - lokalisert til Stockholm. Konsekvensen av dette ville være at sentralbordtjenesten ville bli nedlagt. De tillitsvalgte ble informert på et bedriftsutvalgsmøte 11. oktober, men ble pålagt taushetsplikt i forhold til de øvrige ansatte.

På møtet med ledelsen 30. oktober 2002 ble tillitsvalgt Peder Ås informert om at de to ansatte i resepsjonen – deriblant Marte Kirkerud - måtte sies opp. Peder Ås tok opp spørsmålet om ikke Marte Kirkerud kunne tilbys andre stillinger i bedriften, men ledelsen mente at hun ikke hadde tilstrekkelig kompetanse til å gå inn i ledige stillinger. På dette tidspunkt var fortsatt ikke Marte Kirkerud informert om planene.

Den 31. oktober 2002 ble Marte Kirkerud innkalt til møte med daglig leder Bjørn Bjørnsen. Hun ble innledningsvis spurt om hun ville ha med seg tillitsvalgt, da temaet for møtet var hennes arbeidsoppgaver. Dette ville hun imidlertid ikke. Etter en redegjørelse for flyttingen av telefontjenesten til Sverige, ble hun overlevert en på forhånd skrevet oppsigelse da hun forlot møtet. Oppsigelsen lød slik:

Til Marte Kirkerud

OPPSIGELSE

De sies med dette opp fra deres stilling i Anleggsmaskiner AS. I følge arbeidsavtalen er oppsigelsesfristen 3 måneder.

Årsaken til oppsigelsen er rasjonaliseringstiltak

Dersom De vil gjøre gjeldende at oppsigelsen ikke er saklig begrunnet, har De rett til å kreve forhandling og reise søksmål etter bestemmelsene i arbeidsmiljøloven § 61.

Oslo, 31.10.02

Med hilsen
Bjørn Bjørnsen
Daglig leder

Marte Kirkerud forlot møtet i lettere sjokktilstand og gikk til lederen for oljelaboratoriet – Ola Li - som var overrasket. Ola Lie mente at hun kunne overta enkelte andre oppgaver ved laboratoriet, som per dato var besatt av en vikar fra vikarbyrået Girlpower, i tillegg til den stillingsprosenten hun allerede hadde der. Ola Li mente at Marte Kirkerud kunne ta hånd om disse oppgavene etter ca 1 måneds opplæring.

Spørsmål 1:
Gjør rede for om det foreligger en formriktig oppsigelse.

I det følgende forutsettes at det foreligger en formriktig oppsigelse.

Spørsmål 2
Hvilken dag vil være Marte Kirkruds siste arbeidsdag?

Den 21. november ble det avholdt forhandlingsmøte mellom Marte Kirkerud og bedriftens ledelse. Begge sider hadde med seg advokat. Man foretok en ny gjennomgang av andre ledige stillinger Marte kunne gå inn i, men ledelsen fastholdt at hun ikke var kvalifisert. Marte takket nei til å overta kantinedriften for egen regning. Selskapet hadde en ledig stilling på lageret og på nytt sentralbord i Stockholm, men mente det ville være en fornærmelse å tilby disse stillingene til Marte. Dette ble derfor ikke gjort. Bjørn Bjørnsen var ikke interessert i å diskutere arbeidsoppgavene på oljelabratoriet idet han mente at Marte ikke var kvalifisert for disse oppgavene. En deltidsstilling på 20% ved oljelabratoriet (fakturiering) ble ikke av noen av partene sett på som noe alternativ alene.

Marte Kirkerud var fortvilet over å miste jobben og tok ut søksmål mot Anleggsmaskiner AS med påstand om at oppsigelsen var usaklig og således ugyldig.

Spørsmål 3
Drøft og avgjør om oppsigelsen er usaklig og således ugyldig

Det tok lang tid før saken kom opp for retten, og oppsigelsesfristen løp ut. Da Marte Kirkerud tok ut søksmål krevde hun samtidig å stå i stillingen til saken var rettskraftig avgjort, noe Anleggsmaskiner AS avviste.

Spørsmål 4
Gjør rede for om Marte Kirkerud kan kreve å stå i stilling til saken er rettskraftig avgjort?

DEL III

Frank og Peder Ås var ansatt som rørleggere i Rørleggermesterne AS. De var imidlertid ikke fornøyd med tingenes tilstand i selskapet som de mente hadde alt for høye administrative utgifter. Dette resulterte i, mente de, at inntjeningen ble for lav og at de ansatte derfor ikke tjente nok. Lønnen hadde vært den samme de siste tre årene. De gikk med tanker om å starte for seg selv og ga også uttrykk for dette til alle som ville høre på. En dag ble de to innkalt på kontoret til adm. dir. i Rørleggermesterne AS. Hun ga uttrykk for at ledelsen oppfattet deres opptreden som illojal overfor arbeidsgiver, men gav dem ikke noen advarsel. Hun ba dem imidlertid om ikke å "forsure" arbeidsmiljøet ytterligere med sin fremtreden.

Dette var "dråpen i begeret" for de to brødrene og en uke senere innga de anbud på en rørleggerjobb på det lokale kjøpesenteret, i konkurranse med blant annet Rørleggermesterne AS.

Adm. dir. i Rørleggermesterne fikk kjennskap til brødrenes anbud og sendte samme dag formriktig avskjed til de to. Brødrene Ås mente at de ikke hadde gjort noe galt og bestred avskjedigelsen.

Spørsmål 5
Drøft og avgjør om avskjedigelsen av Frank og Peder Ås er berettiget?

Del III

Spørsmål 6
Gi en kortfattet og poengtert redegjørelse for:

a) Hva er tvungen lønnsnemnd?
b) Når er det aktuelt å bruke tvungen lønnsnemnd?
c) Hva menes med fredsplikt i den kollektive arbeidsretten?
d) Hva menes med lockout i den kollektive arbeidsretten?

NYNORSK

DEL I

Marte Kirkerud er 57 år gammAl og blei tilsett i selskapet Anleggsmaskiner AS i 1969 som teleksoperatør. Ho har sidan arbeidd som sekretær, i resepsjonen/sentralbordet og med fakturering. Arbeidet har dei siste 10 åra vore delt mellom resepsjons/sentralbordtjeneste (80 %) og faktureringsarbeid på oljelaboratoriet (20 %). Hennar formelle bakgrunn er 3-årig handelsskule.

Selskapet Anleggsmaskiner AS har hovudkontor i Oslo og ei rekkje avdelingskontor rundt i landet. Selskapet sel nye og bruka anleggsmaskinar og føretek service og delesal knytt til selde maskinar. Selskapet har om lag 180 tilsette i Norge, av dei arbeider 100 på hovudkontoret. Dei har nære forbindelsar med eit svenskt selskap i samme konsern.

Anleggsmaskiner AS hadde i 2001 eit overskot på 13 millionar, noko som utgjorde om lag 2 % av omsetninga. I 2002 var overskotet 10 millionar. Under arbeidet med budsjettet for 2003 utover sommaren og hausten 2002, blei det klart at selskapets eigarar forventa betre avkasting på innskoten kapital. Ei rekkje framlegg til kostnadssparande tiltak blei vurdera, mellom anna oppretting av eit felles telefonsystem - lokalisert til Stockholm. Konsekvensen av dette ville vere at sentralbordtenesten ville bli lagt ned. Dei tillitsvalde blei informera på eit bedriftsutvalsmøte 11. oktober, men blei pålagt teieplikt i forhold til dei øvrige tilsette.

På møtet med leiinga 30. oktober 2002 blei tillitsvald Peder Ås informera om at dei to tilsette i resepsjonen – deriblant Marte Kirkerud - måtte seiast opp. Peder Ås tok opp spørsmålet om ikkje Marte Kirkerud kunne få tilbud om ei anna stilling i verksemda, men leiinga meinte at ho ikkje hadde tilstrekkeleg kompetanse til å gå inn i ledige stillingar. På dette tidspunkt var framleis ikkje Marte Kirkerud informera om planane.

Den 31. oktober 2002 blei Marte Kirkerud innkalla til møte med dagleg leiar Bjørn Bjørnsen. Ho blei innleiingsvis spurt om ho ville ha med seg tillitsvald, da temaet for møtet var hennar arbeidsoppgåver. Dette ville ho ikkje. Etter ei utgreiing om flyttinga av telefontenesten til Sverige, blei ho overlevert ei på førehand skriven oppseiing da ho gjekk frå møtet. I oppseiinga stod det:

Til Marte Kirkerud

OPPSEIING

Du seiast med dette opp frå di stilling i Anleggsmaskiner AS. I følge arbeidsavtala er oppseiingsfristen 3 månader.

Årsaken til oppseiinga er rasjonaliseringstiltak

Dersom du vil gjere gjeldande at oppseiinga ikkje er sakleg grunngjeven, har du rett til å krevje forhandling og reise søksmål etter bestemmelsane i arbeidsmiljøloven § 61.

Oslo, 31.10.02

Med helsing
Bjørn Bjørnsen
Daglig leiar

Marte Kirkerud drog frå møtet i lettare sjokktilstand og gikk til leiaren for oljelaboratoriet – Ola Li - som var overraska. Ola Lie meinte at ho kunne overta enkelte andre oppgåver ved laboratoriet, som per dato blei utført av ein vikar fra vikarbyrået Girlpower, i tillegg til den stillingsprosenten ho allereie hadde der. Ola Li meinte at Marte Kirkerud kunne ta hand om desse oppgåvene etter ca 1 månads opplæring.

Spørsmål 1:
Grei ut om om det ligg føre ei formriktig oppseiing.

I det følgjande forutset me at det ligg føre ei formriktig oppseiing.

Spørsmål 2
Kva for dag vil væra Marte Kirkruds siste arbeidsdag?

Den 21. november blei det halde forhandlingsmøte mellom Marte Kirkerud og bedriftensleiinga. Begge sider hadde med seg advokat. Det blei gjort ei ny gjennomgang av andre ledige stillingar Marte kunne gå inn i, men leiinga heldt fast på at ho ikkje var kvalifisert. Marte takka nei til å overta kantinedrifta for eiga rekning. Selskapet hadde ei ledig stilling på lageret og på nytt sentralbord i Stockholm, men meinte det ville være ei fornærming å tilby desse stillingane til Marte. Dette blei difor ikkje gjort. Bjørn Bjørnsen var ikkje interessert i å diskutere arbeidsoppgåvene på oljelabratoriet då han meinte at Marte ikkje var kvalifisert for desse oppgåvene. Ei deltidsstilling på 20 % ved oljelabratoriet (fakturering) blei ikkje av nokon av partane sett på som noko alternativ aleine.

Marte Kirkerud var fortvila over å miste jobben og tok ut søksmål mot Anleggsmaskiner AS med påstand om at oppseiinga var usakleg og såleis ugyldig.

Spørsmål 3
Drøft og avgjer om oppseiinga er usakleg og såleis ugyldig

Det tok lang tid før saka kom opp for retten, og oppseiingsfristen gjekk ut. Då Marte Kirkerud tok ut søksmål krevde ho samstundes å stå i stillinga til saken var rettskraftig avgjort, noko Anleggsmaskiner AS avviste.

Spørsmål 4
Gjer greie for om Marte Kirkerud kan krevje å stå i stilling til saka er rettskraftig avgjort?

DEL III

Frank og Peder Ås var tilsett som rørleggarar i Rørleggermesterne AS. Dei var imidlertid ikkje nøgde med tingenes tilstand i selskapet som dei meinte hadde alt for høge administrative utgifter. Dette resulterte i, meinte dei, at inntjeninga blei for låg og at dei tilsette difor ikkje tente nok. Lønna hadde vore den same dei siste tre åra. Dei gjekk med tankar om å starte for seg sjølve og ga og uttrykk for dette til alle som ville høyre på. Ein dag blei dei to innkalla på kontoret til adm. dir. i Rørleggermesterne AS. Ho ga uttrykk for at leiinga oppfatta deira opptreden som illojal overfor arbeidsgivar, men ga dei ikkje noko åtvaring. Ho ba dei om ikkje å "forsure" arbeidsmiljøet ytterligare med sin framtreden.

Dette var "dråpen i begeret" for dei to brørne og ei veke seinare innga dei anbud på ein rørleggarjobb på det lokale kjøpesenteret, i konkurranse med mellom anna Rørleggermesterne AS.

Adm. dir. i Rørleggermesterne fikk kjennskap til brødrenes anbud og sendte samme dag formriktig avskjed til dei to. Brødrene Ås meinte at dei ikkje hadde gjort noko gale og bestridde avskjeden.

Spørsmål 5
Drøft og avgjer om avskjeden av Frank og Peder Ås er berettiga?

Del III

Spørsmål 6
Gje ei kortfatta og poengtert utgreiing for:

e) Kva er tvungen lønnsnemnd?
f) Når er det aktuelt å bruke tvungen lønnsnemnd?
g) Kva meinast med fredsplikt i den kollektive arbeidsretten?
h) Kva meinast med lockout i den kollektive arbeidsretten?